VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

HE 255/2020 vp
- Talousvaliokunta

Milla Kouri, neuvotteleva virkamies
25.2.2021

HE:n tausta: Kestävä rahoitus ja EU-asetukset

Rahoitusmarkkinoiden rooli siirtymisessä kestävämpään tulevaisuuteen

- Rahoitusvaje kestäviin ja ilmastoinvestointeihin on merkittävä.
  - Jotta saavutettaisiin EU:n ilmasto- ja energiatavoitteet vuoteen 2030 mennessä, tarvittaisiin vuosittain 260 miljardia euroa* lisää pääomaa näitä tukeviin investointeihin.
- Tällaista investointivajetta ei ratkaista pelkästään julkisin varoin, vaan myös yksityisellä sektorilla on tässä ratkaiseva rooli.
  - Rahoitusmarkkinoilla on merkittävä rooli siirtymässä kestävämpää tulevaisuutta kohti, koska sijoittajat lopulta valitsevat rahoitettavat investoinnit.

* Komission luku EU Green Dealista

Kestävän kasvun rahoitusta koskeva toimintasuunnitelma ja lainsäädäntöehdotukset

- Jotta sijoittajat voisivat entistä paremmin arvioida sijoituskohteiden kestävyyttä/vastuullisuutta, tarvitaan luotettavaa tietoa.
- Tätä varten Euroopan komissio antoi kestävän rahoituksen toimintasuunnitelman ja kolme ensimmäistä lainsäädäntöehdotusta kestävän kasvun rahoituksesta vuonna 2018:

1. **Lisätään institutionaalisten sijoittajien ja omaisuudenhoitajien tiedonantovelvollisuuksia sijoitustuotteidensa kestävyydestä ja -riskeistä (Tiedonantovelvoiteasetus)**
   - Sijoittajan on entistä helpompi saada sijoituksestaan tietoa, kun tietoa on annettava ja pidettävä yleisesti saatavilla.
2. **Luodaan kaksi uutta vähähiilistä viitearvotyyppiä (Vähähiiliset viitearvot -muutosasetus)**
   - Helpottavat vähähiilisten portfolioiden ja sijoitustuotteiden tekemistä
3. **Luodaan EU-tasoinen luokitusjärjestelmä kestäville** sijoituksille (Taksonomia-asetus)
   - Yhteinen kieli rahoitusmarkkinoille ja ympäristönäkökulmille, mikä on ympäristön kannalta kestävää

Tiedonantovelvoiteasetus

- Tiedonantovelvoitteita kaikille finanssimarkkinatoimijoille, rahoitustuotteille sekä rahoitusneuvojille:
  - Tietoa sijoituspäätösten kestävyysriskien huomioimisesta ja avoimuudesta yhteisön tasolla
  - Onko kestävyysriskit huomioitu palkitsemispolitiikoissa?
  - Raportoitava haitallisista kestävyysvaikutuksista yhteisötasolla että 31.12.2020 alkaen rahoitustuotetasolla.
- Kestävät rahoitustuotteet tai rahoitustuotteet, joilla on kestäviä ominaisuuksia.
  - Tarkempia tiedonantovelvoitteita.

Tiedonantovelvoiteasetus – keskeiset määritelmät

Finanssimarkkinatoimijat

- vakuutusmuotoisen sijoitustuotteen saataville asettava vakuutusyritys
- salkunhoitoa tarjoava sijoituspalveluyritys tai luottolaitos
- ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoava laitos (IORP)
- eläketuotteen kehittäjä
- vaihtoehtoisen sijoitusrahaston hoitaja
- yleiseurooppalaisen yksilöllisen eläketuotteen (PEPP) tarjoaja
- vaatimukset täyttävän rekisteröidyn riskipääomarahaston hoitaja (EuVECA)
- vaatimukset täyttävän rekisteröidyn yh-teiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneen rahaston hoitaja (EuSEF)
- yhteissijoitusyrityksen rahastoyhtiö

Rahoitustuotteet

- salkunhoitopalvelu (omaisuudenhoitopalvelu)
- vaihtoehtorahasto
- vakuutusmuotoinen sijoitustuote
- eläketuote (ei koske Suomen eläkejärjestelmää)
- eläkejärjestelmä (ei koske Suomen eläkejärjestelmää)
- sijoitusrahasto
- PEPP-tuote, yleiseurooppalainen yksilöllinen eläketuote

Rahoitusneuvojat

- vakuutusneuvontaa tarjoavat vakuutusedustajat ja vakuutusyritykset
- sijoitusneuvontaa tarjoavat sijoituspalveluyritykset ja luottolaitokset.

Taksonomia-asetus

- Taksonomia-asetuksessa määritetään luokitusjärjestelmän ympäristötavoitteet, yleiset periaatteet ja tiedonantovelvoitekehikko.
  - Ympäristötavoitteet: 1) ilmastonmuutoksen hillintä, 2) ilmastonmuutokseen sopeutuminen, 3) vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojelu, 4) siirtyminen kiertotalouteen, 5) ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen sekä 6) biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelu ja ennallistaminen.
- Tiedonantovelvoitteet: Taksonomia-asetus tukeutuu tiedonantovelvoiteasetukseen ja jakaa rahoitustuotteet kolmeen luokkaan: 1) ympäristön kannalta kestävät rahoitustuotteet, 2) rahoitustuotteet, joilla on ympäristöä koskevia ominaispiirteitä ja 3) muut tuotteet.
  - Ympäristöä koskevien rahoitustuotteiden osalta olisi kerrottava ympäristötavoite, jota edistetään, ja rahoitustuotteen taksonomian mukaisuus. Muiden tuotteiden osalta olisi kerrottava, ettei taksonomiaa sovelleta rahoitustuotteiseen.
- Ympäristötavoitteiden toimialoja koskevat tekniset arviointikriteerit taas määritetään alemman tasoisessa lainsäädännössä, komission delegoiduissa säädöksissä.
  - Ensimmäinen delegoitu säädös on parhaillaan valmisteilla komissiossa.

Vähähiiliset viitearvot -muutosasetus

- Muutosasetuksella luodaan kaksi uutta vertailuarvotyyppiä:
  - EU:n ilmastosiirtymää koskeva vertailuarvo
  - EU:n Pariisin sopimuksen mukainen vertailuarvo.
- Lisäksi myös muiden vertailuarvojen läpinäkyvyyttä ympäristön, yhteiskunnan ja hyvän hallintotavan osalta parannetaan.

Hallituksen esitys

Hallituksen esitys

- Esityksellä tehtäisiin tarpeelliset muutokset kansallisiin lakeihin, jotka perustuvat seuraaviin Euroopan unionin säädöksiin:
  - **Tiedonantovelvoiteasetus** - Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/2088 kestävyyteen liittyvien tietojen antamisesta rahoituspalvelusektorilla
    - Asetusta on sovellettava 10.3.2021 alkaen.
  - **Taksonomia-asetus** - Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852 kestävää sijoittamista helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta
    - Asetusta on sovellettava HE:tä koskevin osin 1.1.2022 alkaen.
  - **Vähähiiliset viitearvot -muutosasetus** - Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/2089 asetuksen (EU) 2016/1011 muuttamisesta EU:n ilmastosiirtymää koskevien vertailuarvojen, EU:n Pariisin sopimuksen mukaisten vertailuarvojen ja vertailuarvojen kestävyyteen liittyvien tietojen antamisen osalta
    - Asetus on jo voimassa olevaa ja sovellettavaa lainsäädäntöä.
- Lait on pääosin ehdotettu tulevan voimaan 10.3.2021, jolloin tiedonantovelvoiteasetusta on alettava soveltamaan.

HE:n sisältö

- EU-asetukset ovat suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä, minkä takia kansallisten lakimuutosten määrä on vähäinen.
- Ainoastaan tiedonantovelvoiteasetus sisältää jäsenvaltio-optioita:
  - 17 artikla, jonka mukaan alle 3 henkilön sijoitusneuvojat tai vakuutusneuvojat on suljettu pois soveltamisalasta.
    - HE:ssä ehdotetaan poikkeuksen käyttämistä vakuutusneuvojien osalta, mutta ei sijoitusneuvojien osalta
  - 16 artikla, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat päättää tiedonantovelvoiteasetuksen soveltamisesta sosiaalisiin työeläkejärjestelmiinsä.
    - HE ei sisällä lakiehdotusta, vaan asia on selvitettävänä STM:ssä.

HE:n sisältö

- Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että:

1. **Säädetään Finanssivalvonnalle mahdollisuudet valvoa ja puuttua asetusten määrittämien tiedonantovelvoitteiden rikkomuksiin ja laiminlyönteihin**. Muutokset koskevat lain 38 § (rikemaksu), 40 § (seuraamusmaksu) sekä uusi 50 t § (asetusten valvonta).
   - Finanssivalvonnan alaiset säännökset koskevat tiedonantovelvoiteasetuksen ja taksonomia-asetuksen osalta **finanssimarkkinatoimijoita ja rahoitusneuvojia** sekä vähähiiliset viitearvot -muutosasetuksen osalta **viitearvojen hallinnoijia.**
2. **Lisätään joihinkin finanssimarkkinalakeihin ja kirjanpitolakiin informatiiviset viittaukset EU-asetuksiin.** Viittaukset ovat teknisiä, eikä niissä ole sisällöllisiä velvoitteita.
   - Esim: ”Kestävyyteen liittyvien tietojen antamisesta säädetään kestävyyteen liittyvien tietojen antamisesta rahoituspalvelusektorilla annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/2088 sekä kestävää sijoittamista helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa EU 2020/852.”
   - Lait, joihin lisättäisiin viittaukset: sijoitusrahastolaki (213/2019), vaihtoehtorahastojen hoitajista annettu laki (162/2014), sijoituspalvelulaki (747/2012), kirjanpitolaki (1336/1997), vakuutusten tarjoamisesta annettu laki (234/2018), eläkesäätiölaki (1774/1995) ja vakuutuskassalaki (1164/1992).
3. Lisätään sijoituspalvelulakiin säännös, että tiedonantovelvoiteasetuksen **17 artiklan jäsenvaltio-optiopoikkeusta alle 3 työntekijän sijoituspalveluyrityksistä ei oteta käyttöön**.
   - Käytännössä sijoituspalveluyritys ei pysty täyttämään muun rahoitusmarkkinalainsäädännön asettamia velvoitteita alle 3 työntekijällä. Säädöksellä varmistetaan, ettei luoda kannustimia alittaa 3 työntekijän rajaa, mikä voisi johtaa muun rahoitusmarkkinalainsäädännön noudattamisen heikentymiseen.

HE:n vaikutukset

- Kansalliseen lakiin ehdotetuilla muutoksilla ei ole merkittäviä kustannusvaikutuksia toimijoihin, koska tiedonantovelvoitteet ja niiden aiheuttamat vaikutukset tulevat suoraan EU-asetuksista.
- Muutoksilla varmistetaan kestävyyteen liittyvien tiedonantovelvoitteiden noudattaminen rahoitusmarkkinoilla ja annetaan Finanssivalvonnalle uskottavat keinot puuttua väärinkäytöksiin ja laiminlyönteihin. Finanssivalvonnan työmäärä lisääntyy kansallisten muutosten johdosta arviolta 1,5 henkilötyövuodella.
- Muutokset tukevat markkinoilla vallitsevan luottamuksen ylläpitämistä sekä muutoksilla pyritään ehkäisemään viherpesun mahdollisuutta markkinoilla.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!

Milla Kouri
milla.kouri@vm.fi